

HRVATSKA
OBRTNIČKA
KOMORA

Zagreb, 23. studenoga 2011.

ZAHTJEVI OBRTNIKA BUDUĆOJ VLASTI - HRVATSKI OBRTNICI OČEKUJU VAŠE ODGOVORE!

Financijska i gospodarska kriza, čiji se utjecaj na hrvatsko gospodarstvo osjeća još od 2008. godine, velike posljedice ostavila je i na obrtništvo u cjelini. Na projekcije nepovoljnih trendova u kretanju broja obrtnika te broja zaposlenih u obrtništvo, Hrvatska obrtnička komora upozoravala je Vladu RH i Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva još krajem 2008. godine, dostavivši prijedlog mjera koje su, po našem mišljenju, trebale pomoći u poticanju gospodarskog razvoja i povećanju konkurentnosti.

Predložene mjere oslanjale su se na uklanjanje administrativnih prepreka i smanjenje troškova gospodarstvu te uvođenje mjera za olakšanje posljedica gospodarskim subjektima u krizi.

Ali, svakodnevno se suočavamo s nizom nepremostivih poteškoća: od neplaćanja koje vodi u neizbježnu nelikvidnost, s prevelikim troškovima poslovanja, visokim porezima, nepravednim statusom u odnosu na trgovačka društva, jer za razliku od njih, jamčimo svom svojom imovinom za poslovanje svojih obrta.

Kako bi se obrtništvo oporavilo i bilo spremno za konkurenciju na zahtjevnom EU tržištu, potrebno je riješiti goruće probleme, koje smo koncipirali u obliku **sedam zahtjeva budućoj vlasti**. Tražimo da se političke stranke očituju o tome prije izbora i da se naši zahtjevi riješe, koja god politička opcija pobijedi.

1. Uvođenje financijske discipline na tržištu - obveza države
2. Obrazovanje nema alternativu
3. Jednakopravni položaj gospodarskih subjekata u poslovanju
4. Sudjelovanje u oblikovanju gospodarske politike
5. Povećanje konkurentnosti obrtništva
6. Fleksibilnost korištenja radne snage
7. Ministarstvo obrta, malog i srednjeg poduzetništva

1. Uvođenje financijske discipline na tržištu - obveza države

("Država mora biti najmoralniji poduzetnik")

Tražimo :

- dosljedno provođenje Zakona o rokovima ispunjenja novčanih obveza,
- multilateralne kompenzacije,
- dosljedno provođenje Strategije reforme pravosuđa RH 2011.- 2015. uvođenjem sudu pridruženog mirenja.

Tražimo dosljedno poštivanje propisanih rokova plaćanja jer je stabilnost naplate prodanih proizvoda i izvršenih usluga preduvjet ulaganja i razvoja poslovanja.

Gospodarskim subjektima je potrebno omogućiti podmirivanje svojih obveza prema državnom proračunu prijebojem potraživanja koja imaju prema javnim poduzećima. Također, preuzimanjem potraživanja od strane države prema dužnicima radi naplate javnih davanja te eventualno i uvođenjem multilateralnih kompenzacija kao načina ubrzavanja procesa plaćanja.

Efikasno pravosuđe jedan je od uvjeta za razvoj gospodarstva, te poticaj za domaća i strana ulaganja. Temeljem Strategije reforme pravosuđa RH 2011.-2015., tražimo pokretanje Nacionalnog programa sudu pridruženog mirenja (medijacije) u okviru kojeg će se sustavno povezati sudovi sa izvan sudskim centrima za mirenje razvijanjem sistema upućivanja stranaka u sudskim predmetima na izvan sudsko mirenje koristeći postojeću strukturu i kapacitete za mirenje u Hrvatskoj kao i najbolju europsku praksu.

Ovim zahtjevom, ostvaruje se rasterećenje pravosudnih dužnosnika od ne sudbenih poslova te se izbjegava angažiranje sudbenog aparata u postupcima gdje to nije nužno.

2. Obrazovanje nema alternativu

Tražimo :

- učvršćivanje javnih ovlasti Hrvatske obrtničke komore,
- prohodnost obrtničkih kvalifikacija - prilika za nastavak obrazovanja,
- promicanje cjeloživotnog učenja u području obrtništva,
- osnivanje Zaklade za stipendiranje učenika koji upisuju programe obrazovanja za deficitarna zanimanja.

Oblikovanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja mora biti zajednička odgovornost Vlade, socijalnih partnera, obrta i poduzeća te pružatelja usluga obrazovanja i osposobljavanja. Promicanjem partnerstva između svih tih dionika osigurava se bolji prijenos informacija o potrebama tržišta rada i bolja usklađenost tih potreba i razvoja znanja, vještina i kompetencija. To su preduvjeti kako za uspješan razvoj obrtništva tako i gospodarstva u cjelini.

Samo kvalitetno obrazovanje jamči konkurentnost na domaćem i stranim tržištima. Zato tražimo:

- uvršćivanje javnih ovlasti Hrvatske obrtničke komore.

Smatramo, da nam dosadašnji rezultati u obrazovanju za obrtništvo, uloženi trud i sredstva daju za pravo pa čak nas i obavezuju da i dalje budemo aktivni dionici u provedbi strukovnog obrazovanja. Tražimo da obrazovanje za potrebe obrtništva i dalje bude uređeno Zakonom o obrtu kao jedinstvenim zakonom koji regulira sve segmente specifičnosti obrta i daje javne ovlasti Hrvatskoj obrtničkoj komori u provedbi obrazovanja

za obrtništvo. Temeljem ovog Zakona i propisa koji iz njega proizlaze hrvatski obrtnici ulažu u sustav svoje radionice, opremu i svoj osobni rad, znanje i vještine podučavajući naučnike te tako znatno rasterećuju državni proračun RH.

- Prohodnost obrtničkih kvalifikacija – prilika za nastavak obrazovanja.

Želimo li da obrtničko obrazovanje u budućnosti bude još učinkovitije, kvalitetnije i prati razvoj kvalifikacija na tržištu rada, učenicima koji su stekli obrtničke kvalifikacije (u nacrtu Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru pozicionirani na razini 4.1.) treba omogućiti prohodnost sve do sveučilišne razine odnosno priliku nastavka obrazovanja na visokim školama, veleučilištima i fakultetima. Sada je to jedina skupina mladih ljudi koja nema mogućnost nastavka obrazovanja i ne može ostvariti tu prohodnost pa su samim tim diskriminirani što utječe i na smanjenu privlačnost obrazovanja za obrtnička zanimanja.

Tražimo i da majstorski ispit u Nacionalnom kvalifikacijskom okviru bude pozicioniran na razinu 5.1., jer treba uvažiti svu kompleksnost i složenost znanja koja se dokazuju majstorskim ispitom kao i izvrsnost majstorskog rada. Osim toga majstorski ispit omogućuje samostalno obavljanje obrtničke djelatnosti, samostalnost na tržištu rada te daje mogućnost poduke mladih ljudi. Zato tražimo da se u procesu dodjele kreditnih bodova majstorski ispit vrednuje sa većim brojem bodova nego završeno srednjoškolsko obrazovanje.

- Promicanje cjeloživotnog učenja u području obrtništva.

Ulaganje u cjeloživotno učenje danas je imperativ u Europi i svijetu. Hrvatska treba slijediti ove trendove i ne dopustiti da zbog brzog napretka tehnologije znanje i vještine koje ljudi stječu u redovnom obrazovanju nakon nekoliko godina iščeznu ili zastare. Hitno je potrebno uložiti još više sredstava u cjeloživotno obrazovanje. Zato tražimo da nam država pomogne u osnivanju majstorskih škola i obrazovnih tehnoloških centara koji će biti centri kompetencija i koji će omogućiti cjeloživotno obrazovanje i pripreme za cjeloživotno učenje. Ti centri moraju biti dostupni obrtnicima, njihovim radnicima, nastavnicima, učenicima i svim ostalima zainteresiranima kako bi povećali razinu znanja i vještina, a time i konkurentnost hrvatskog obrtništva.

- Osnivanje Zaklade za stipendiranje učenika koji upisuju programe obrazovanja za deficitarna zanimanja.

U nastojanju da osiguramo kadar potreban tržištu rada, ali i povećamo atraktivnost programa obrazovanja u području obrtništva ulažemo znatna sredstva u stipendiranje učenika kao i u brojne promotivne aktivnosti. Tražimo da i država prepozna važnost takvih aktivnosti te zajedno s nama osnuje Zakladu za stipendiranje učenika koji upisuju programe obrazovanja za deficitarna zanimanja.

Smatramo da će se na taj način osigurati veća zapošljivost učenika koji izlaze iz obrazovnog sustava, a što je još važnije i stručan kadar potreban gospodarstvu.

3. Jednakopravni položaj gospodarskih subjekata u poslovanju

Tražimo :

- jednakost u pravima, ali i u odgovornostima za obveze,
- jamstvo izdvojenom imovinom,

Problem specifičnosti poslovanja u obrtništvu i odgovornost obrtnika za preuzete obveze do sada je bio prepoznat u Zakonu o obrtu (NN br. 77/93) u kojem je odredbom članka 20. stavak 1. Zakona bilo propisano:

„Za obveze koje nastaju u obavljanju obrta, obrtnik odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta“

Ovako uređeno pitanje odgovornosti za poslovanje, izjednačavalo je obrtnike s ostalim gospodarskim subjektima na tržištu RH.

Međutim, citiranu odredbu ukinuo je Ustavni sud svojom Odlukom br. U-I-2771/2008 od 17. ožujka 2010. koja je stupila na snagu 15. srpnja 2010. godine.

Ustavni sud ukinuo je ovu odredbu zbog neujednačenosti sudske prakse koja je, kako u Odluci stoji, nastala zbog činjenice što se temeljem ukinute zakonske odredbe imovina koja je potrebna za obavljanje obrta nije mogla utvrditi.

Iz obrazloženja Odluke Ustavnog suda proizlazi da pitanje odgovornosti obrtnika zakonodavac treba propisati tako da bude nedvojbeno kojim dijelom svoje imovine obrtnik odgovara za obavljanje djelatnosti obrta.

Polazeći od ustavnog načela jednakosti pred zakonom i načela prema kojem se osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu nužno je potrebno zakonom propisati kojim dijelom imovine odgovara obrtnik u pravnom prometu za obavljanje djelatnosti obrta.

S problemom odgovornosti obrtnika u poslovanju gotovo u isto vrijeme susrelo se i francusko zakonodavstvo.

Kako bi očuvala i zaštitila tradiciju obrta kao malog gospodarskog subjekta Francuska je u 2010. g donijela poseban Zakon o ograničenoj odgovornosti malih poduzetnika. Tim Zakonom propisano je da mali poduzetnik, fizička osoba, odgovara ograničeno namijenjenom imovinom.

U prilog navedenom Zakonu govore gospodarske smjernice Europske unije, odnosno direktiva poznatija po krilatici „Prvo mislimo na male“, koja propisuje apsolutni zakonodavni prioritet malom i srednjem poduzetništvu kao nukleusu i generatoru razvitka.

Francuska, kao jedna od vodećih članica EU, pokazala je da se ovako propisana odgovornost obrtnika ne kosi s pravnom stečevinom EU.

Uvažavajući izraženu potrebu očuvanja obrtništva kao značajnog dijela hrvatskog gospodarstva Hrvatska obrtnička komora u suradnji sa Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva predložila je Nacrt prijedloga Izmjena i dopuna Zakona o obrtu u kojem je detaljno razrađen institut imovine koja je utvrdiva i namijenjena za obveze nastale u obavljanju obrta.

Prihvatanjem predloženog rješenja u Zakonu o obrtu, doprinijeti će se u značajnoj mjeri očuvanju obrtništva, povećanju broja zaposlenih u obrtništvu, a time i ukupnom gospodarskom rastu RH.

Sukladno navedenom, ovakvo rješenje traži da se status trgovca pojedinca (Desetak registriranih trgovaca pojedinaca poslužili su kao jedan od argumenta za spomenutu Odluku Ustavnog suda!), uredi Zakonom o obrtu, a ne kao do sada Zakonom o trgovačkim društvima, kako bi se izjednačilo propisivanje odgovornosti trgovca pojedinca s obrtnicima.

4. Sudjelovanje u oblikovanju gospodarske politike

Tražimo :

- sudjelovanje predstavnika Komore u radu radnih skupina resornih ministarstava, kako bi uvažavanjem stavova struke zakonska regulativa bila primjenljiva i efikasna u praksi,
- sudjelovanje predstavnika Komore u radu Koordinacije Vlade RH, te imenovanje predstavnika obrtnika u saborske odbore.

Zakonom o obrtu Hrvatskoj obrtničkoj komori je povjereno zastupanje i promicanje interesa hrvatskih obrtnika pred tijelima državne vlasti, kroz davanje inicijativa, prijedloga i mišljenja kod donošenja propisa koji su od značaja za rad i poslovanje obrtništva.

Zato tražimo :

- Sudjelovanje u radu Koordinacije Vlade RH, te značajnije učešće u izradi i donošenju propisa, kroz radne grupe u resornim ministarstvima

Hrvatska obrtnička komora pozdravlja donošenje Zakona o procjeni učinaka propisa („NN“ br. 90/11) kojim će biti omogućeno zainteresiranoj javnosti savjetovanje o procjeni učinaka predloženih propisa koje donosi država, ali to neće biti dovoljno.

Naime, zakonska zadaća Hrvatske obrtničke komore je da, osim davanja mišljenja i savjetovanje kod donošenja propisa, predlaže državnim tijelima donošenje novih, odnosno izmjene i dopune postojećih propisa, koji se tiču zaštite interesa obrtnika.

Stoga tražimo, da se putem buduće Uredbe o provođenju Zakona o procjeni učinaka propisa, omogući Hrvatskoj obrtničkoj komori, aktivna uloga u davanju inicijativa kod predlaganja godišnjeg plana donošenja propisa.

Isto tako tražimo obvezno sudjelovanje predstavnika Hrvatske obrtničke komore u radnim grupama koje se osnivaju pri ministarstvima kod izrade propisa, uvijek kada se radi o zaštiti i promicanju interesa obrtnika, kao i gospodarstva u cjelini.

Navedenim Zakonom, predviđeno je usklađivanje Zakona o Vladi Republike Hrvatske i Poslovnika Vlade Republike Hrvatske s tim Zakonom.

Hrvatska obrtnička komora traži da se propiše obvezno sudjelovanje predstavnika HOK-a u koordinaciji Vlade.

- Povećanje broja predstavnika Komore u saborskim odborima

Kako bi Hrvatska obrtnička komora mogla izvršavati svoje zakonom povjerene joj ovlasti i obveze prema svojim članovima, potrebno je osigurati uvjete za njihovo provođenje, a za to je prije svega nužno omogućiti neposrednu suradnju Komore sa zakonodavnom vlasti u oblikovanju gospodarske politike, iznošenjem prijedloga 90.000 obrtnika, kod kojih je zaposleno preko 120.000 radnika.

Hrvatski Sabor je do sada omogućio da predstavnici Hrvatske obrtničke komore kao imenovani članovi sudjeluju u radu tri (3) saborska odbora i to Odbora za gospodarstvo, Odbora razvoj i obnovu, te Odbora za rad i socijalno partnerstvo.

Hrvatska obrtnička komora smatra da unatoč dosadašnjem aktivnom sudjelovanju u kreiranju zakonodavstva, nije dovoljno prepoznata od strane državne vlasti, kao značajan čimbenik i partner u iznalaženju rješenja za izlazak iz krize.

Kao bitan uvjet jačanja partnerskih odnosa sa zakonodavnom vlasti, tražimo izmjenu Poslovnika o radu Hrvatskog sabora, na način da se uz postojeće, imenuju

predstavnicima HOK-a i u sljedećim saborskim odborima ključnim za kreiranje gospodarske politike: Odbor za financije i državni proračun, Odbor za turizam, Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu, Odbor za pomorstvo, promet i veze, Odbor za zakonodavstvo i Odbor za pravosuđe.

5. Povećanje konkurentnosti obrtništva

Tražimo :

- sufinanciranje certificiranja i ispunjavanja zahtjeva drugih normi,
- efikasniju gospodarsku diplomaciju i jači marketing izvoznih aktivnosti,
- bolju informiranost i edukaciju za korištenje sredstava iz EU fondova.
- potporu inovatorima, uvođenje inovacija i novih tehnologija u proizvodnju.

Hrvatska obrtnička komora u procesu prilagodbe uvjetima poslovanja na jedinstvenom EU tržištu može pružiti veću pomoć obrtnicima, samo u suradnji i uz sufinanciranje programa informiranja i edukacije iz državnog proračuna. Kroz državni proračun tražimo planiranje sredstava za pripremu, uvođenje i primjenu tehničkih normi EU te potpore za postizanje konkurentnosti. Tražimo promociju hrvatskog obrtništva u inozemstvu kroz pojačane promidžbene aktivnosti, te kroz aktivnije djelovanje gospodarske diplomacije.

Ulaskom u EU, iz državnog proračuna više neće biti moguće poticati malo i srednje gospodarstvo, kao što je to bila praksa u posljednjih desetak godina. Iako će obrtnicima u nadolazećem periodu biti dostupnija mnogo veća sredstva u okviru Strukturnih fondova EU, smatramo da je za njihovo bolje iskorištavanje potrebno raditi na čvršćoj suradnji s provedbenim tijelima za EU projekte, a u pogledu informiranja i efikasnije pripreme za podnošenje kvalitetnih projekata, te konačno povlačenje sredstava. Rad provedbenih tijela mora biti transparentan i otvoren za suradnju s institucijama koje zastupaju i predstavljaju poduzetništvo.

Poticanje rada inovatora i konkretna primjena novih rješenja u proizvodima i proizvodnji, donosi potrebnu prednost na domaćem i vanjskom tržištu. Isto tako informacije o novostima u tehnologiji, ali i jednostavnije uvođenje novih tehnologija, osigurava veću konkurentnost naših proizvođača. Potrebno je inovatorima olakšati proces od izrade i ispitivanja inovacija do primjene novih ideja u konkretnoj proizvodnji. Stoga tražimo planiranje sredstava za potpore inovatorima i novim tehnologijama.

6. Fleksibilnost korištenja radne snage

(Prilika za zaposlene i nezaposlene)

Tražimo :

- omogućiti gospodarstvu lakše zapošljavanje – sklapanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima,
- dosljednu zaštitu prava radnika.

Postojeće radno zakonodavstvo te ograničena primjena ugovora o djelu, ne odgovara potrebama suvremenog poslovanja. Zbog potreba poslodavaca i zaštite radnika, potrebno je donošenje propisa koji će omogućiti brže i jednostavnije kratkotrajno zapošljavanje na privremenim i povremenim poslovima sklapanjem posebnih ugovora.

Ovakav propis bitno će smanjiti rad na crno, odnosno rad bez ugovora, što osigurava veću zaposlenost te uključuje punu zaštitu radnika sa pravom na mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

7. Ministarstvo obrta, malog i srednjeg poduzetništva

("Marginalizacija malih gospodarskih subjekata zbog problema velikih. Hrvatsko obrtništvo i malo poduzetništvo u najvećem dijelu je u vlasništvu hrvatskih građana.")

Tražimo :

- ponovno osnivanje Ministarstva obrta, malog i srednjeg poduzetništva.

U Republici Hrvatskoj posluje 90.000 obrta u kojima radi preko 120.000 radnika, te ukoliko se tom broju pribroje članovi domaćinstava obrtnika čija je egzistencija vezana uz obrt, tada dobivamo zaista respektabilnu brojku. Dodamo li tom broju male i srednje poduzetnike, dolazimo do takvog broja gospodarskih subjekata, koji zahtijevaju posebnu brigu države.

Za naglasiti je da u zadnje 3 godine dolazi do zabrinjavajućeg zatvaranja obrta, što je prema našoj procjeni posljedica ekonomske krize, ali i nedostatne brige države za obrtnike, male i srednje poduzetnike.

Ističemo da je obrtnik preživio sve političke sustave i ekonomske krize, da su obrtnici žilav i zdrav dio gospodarstva te da im kao takvima treba pružiti odgovarajuću pažnju i podršku.

Stoga smatramo da svrstavanje obrta i malog poduzetništva u okvire i pod zajednički nazivnik s „ velikim“ trgovačkim društvima u okviru jednog glomaznog ministarstva koje je najviše posvećeno upravo problemima „velikih“, nije i ne može biti dobro za daljnji razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva.

Iz navedenih razloga smatramo nužnim osnivanje posebnog Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo.